

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny — hal. Na pol roka --- 2 " — " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. kor., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Jubiläum korunovania kráľa.

Štyridsaťročnú pamiatku korunovania jeho veličenstva kráľa Franca Jozefa I., za kráľa uhorského slávil obecenstvo hlavného a sídelného mesta Budapešte vo veľkolepom chráme korunovačnom kráľa Matiaša v Budíne dňa 8. júna. Táto pobožnosť, pri ktorej prítomní boli najvyšší hodnostári štátni a cirkevní celého kráľovstva, bolo výlučné oslavovanie tohoto pamätného dňa. Vznešený príklad dal múdrym nariadením jeho veličenstvo sám kráľ oslavovaný, že za obdržané milosti cez štyridsať rokov kraľovania slušno je chvály a oďaky vzdávať všemohúcemu Darcovi všetkého dobrého jedine v chráme Pána. Na žiadosť jeho veličenstva kráľa len na vnútrajšok chrámu obmedzená slávnosť jubiläuma odbavovala sa nasledovne:

Pochod do budínskeho hradu.

Už zavčas rána po všetkých štyroch mostoch nad Dunajom hrnul sa ľud ku kráľovskému hradu a korunovačnému chrámu Matiaša v Budíne, aby sa díval na veľkolepý pochod. Po ôsmej hodine jeden za druhým dochádzali do Matiašovho chrámu magnáti, vojenski hodnostári, biskupi, veľmoži a vyslanci. Pred poldesiatou došiel do chrámu pochod strážcov sv. koruny a postavil sa v ňútri po oboch stranách lode. Za tým došiel minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy, ministri Franc Kossuth, gróf Albert Apponyi, ministerpredseda dr. Alexander Wekerle, minister orby Ignác Darányi a minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrássy. Pod vedením predsedu snemovne Juliusa Justha prišli krajinskí

vyslancovia. O pol desiatej prišiel ku korunovačnému chrámu na krásnom koči kardinál-arcibiskup jágerský Jozef Samassa; pri zvukoch cirkevnej piesne «Ecce sacerdos magnus» vstúpil do svätiny a oblečený bol do skvostného ornátu. Biskupi Alexander Párvy a Ludvik Szmrecsányi, biskup Bogisich z Ostrihomu s apoštolským krížom v ruke, pralát a kanonik ostrihomský Georg Andor a farár korunovačného chrámu Anton Nemes sprevádzali s celou assistenciou kardinála-arcibiskupa ku vchodu chrámu uvítať jeho veličenstvo kráľa.

Príchod jeho veličenstva kráľa.

Presne o desiatej hodine dorazily ku korunovačnému chrámu kočy jeho veličenstva kráľa. V prvom koči sedel jeho veličenstvo kráľ a pri jeho boku dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand. Množstvo ľudu stálo od kráľovského hradu po korunosačný chrám v nepočetných radoch v príkladnom poriadku i vynášali neprestajne hlučné ovácie, na ktoré jeho veličenstvo znakom pozdravenia vlúdne odpovedal. Ako koč s jeho veličenstvom ku chrámu prišiel, arciknieža Franc Ferdinand pomohol jeho veličenstvu z koča.

V druhom koči sedel arciknieža Jozef so svojou manželkou arcikňažnou Augustou. V treťom koči sa viezla arcikňažna Klotilda s arcikňažnou Alžbetou. V ostatných kočoch sedeli členovia sprievodu jeho veličenstva a členov kráľovskej rodiny.

Jeho veličenstva kráľa vo vchode chrámu privítal kardinál-arcibiskup Samassa a keď mu podal svätenej vody a kríž k pobozkaniu, medzi radmi strážcov koruny viedol ho do svätiny, kde

jeho veličenstvo kráľ sadol si na purpurový trón, z ľavej strany stál pri tróne biskup Bogisich s apoštolským krížom. Nasledovala potom

Jubilárna svätá omša.

Pod svätou omšou členovia kráľovskej rodiny zaujali miesta z ľavej strany trónu. Za tým mali miesta členovia kráľovského sprievodu. Z pravej strany oproti týmto zaujali miesta členovia vlády. Na pravo od svätiny boli miesta pre aristokraciu. Tajní radcovia, kamaráši a veľmoži sedeli po oboch stranách lode. Prítomní boli krajinskí vyslancovia vo veľmi veľkom počte, menovite z kresťanskej ľudovej strany: Štefan Adamovich, Ján Csernoch, Béla Csitáry, Alexander Ernszt, Jozef Farkas, Alexander Giesswein, gróf Gejza Majláth, Béla Nyáry, Béla Rakovszky, Alexander Simonyi-Semadam, Georg Szmrecsányi, Štefan Tálos, Karol Wildfeuer a mnohí iní. Jubilárnu sv. omšu slúžil s početnou assistenciou kardinál-arcibiskup Jozef Samassa, ktorý po evangeliu držal

Jubilárnu kázeň.

V tejto kázni vyvinul kazateľ cieľ terajšej pobožnosti jubilárnej keď pravil: citami najvrúnejšej vernosti a oddanosti pospiechali sme do chrámu Pána, aby sme jedným srdcom a duševne sjednotení, na časné a večné blahoslavenstvo najjasnejšieho pána a kráľa nášeho smerujúce blahoželanania naše pred obličajom Kráľa kráľov a Pána vladárov predniesli, chválu a vďaky vzdávajúc spolu nekonečného milosrdenstva Bohu za tie milosti, ktoré najjasnejšiemu kráľovi našemu a kroz tohoto nám všetkým udeliť ráčil. V ďalšej osnove reči vykladal vznesený rečník povinnosti panovnícke a s týmito v súvislosti povinnosti občianstva ku kráľovi, svätej korune a vlasti. Po kázni pokračovalo sa vo svätej omši a zatým nasledoval:

Odchod jeho veličenstva kráľa.

Ako sa svätá omša zakončila, kardinál-arcibiskup Samassa s celou assistenciou sprevádzal jeho veličenstvo kráľa a arciknieža Franca Ferdinanda ku východu z chrámu, kde jeho veličenstvo pobozkal podaný mu kríž a povedal kardinálovi:

— Kázeň bola veľmi pekná.

— Šťastlivý som nad spokojnosťou vašeho veličenstva, — odpovedal kardinál, hlboko sa pokloniac.

Jeho veličenstvo kráľ vyslovil sa konečne, ako ho to teší, že jubiläum v tom chráme mohol odbaviť, v ktorom bol pokorunovaný, na čo s celým sprievodom odviezol sa do kráľovského hradu, kde nasledovalo:

Holdovanie snemovne veľmožov.

V mene snemovne veľmožov holdoval jeho veličenstvu kráľovi predseda snemovne veľmožov gróf Aurel Dessewffy rečou, na ktorú jeho veličenstvo kráľ milostne odpovedal rečou, v ktorej výraz dal radosti nad holdovaním a vďaky za vernú podporu zo stránky snemovne veľmožov ku blahu Uhorska.

Holdovanie snemovne vyslancov.

Predniesli jeho veličenstvu kráľovi: predseda snemovne Julius Justh a podpredsedovia Štefan Rakovszky a Ludvik Náway. Na holdovanie predsedu snemovne odpovedal jeho veličenstvo kráľ milostnou rečou a potom podal pravicu Justhovi, Rakovszkymu a Náwaymu a oslovil Justha:

— Máte opravdu ťažké postavenie? — pýtal sa kráľ.

— Veru ťažké, vaše veličenstvo, — odpovedal Justh — a pritom mnoho práce.

— Ale zato — poznamenal kráľ — snemovňa ozaj veľké práce vybavila.

Jeho veličenstvo kráľ veľmi milostne prepustil predsedníctvo snemovne.

Porozumejme sa.

Nuž a možno to? Pravda že možno. A jako? Nuž ťakto: Národnostná strana tvrdí, že ona má starý ľudový program, že ona je tá opravdová ľudová. Nuž jestli je tomu tak, tak sa veľmi ľahko dorozumieme. Veď my kňazi ľudoví stojíme tiež na starom programme ľudovom; preto sme vydržali a držíme i teraz pri strane ľudovej, lebo nič nevieme o tom, žeby sa ľudová strana bola odchýlila od svojho pôvodného programu, žeby svoju priazeň k národnostiam zmenila v nenávisť, žeby mala iný program pre ľud a iný pre pánov, jako sa to v novinách ustavične rozhlasuje.

Ani nech nikto nepovie, že my ľudáci sme všetci takí ozembuchovia a truhlíci, že nevidíme, že je tomu tak, že sa dáme za nosom vodiť, a že národnári sú tie osvietené rozumy, čo toto už dávno nahliadli, a preto sa odlúčili od ľudovej strany. Ale ani nech nikto nepožaduje od nás, aby sme išli všetci za rozumom Hodžu a Skyčáka, alebo i Hlinku. Nech bude predsa i nám priznané toľko rozvahy, že vieme, čo robíme. Pravda, že noviny národnostnej strany, a vôbec jej privrženci chovajú sa tak, ako keď by si oni boli vyarendovali lásku k ľudu slovenskému; každý, kto s nimi nedrží, im je čvachom, — nepriateľom ľudu. A predsa to je veru trocha prismiešne ku príkladu o liptovských alebo oravských kňazoch ľudových tvrdiť vôbec, že sú nepriateľmi ľudu slovenského, teda na príklad Pazúrik, Hatiarovci a iní — nepriatelia ľudu. Skutky naše snád opak prezradzujú? Ale aj ľudová strana to dobre vie, že ľudáci, hlasujúc proti národnárskym kandidátom, sme nehlasovali aj proti slušným požiadavkám ľudu slovenského. Lebo kto že by chcel tvrdiť, že ľud náš nemá žiadnej krivdy v ohľade politickom, že ho nič nebolí, že ho nič netlačí? Kto že by chcel tajiť, že sú isté požiadavky, ktoré slušne prináležia ľudu nášmu. Toto ani ľudová strana ešte nikdy netajila, ba že tak isto smýšľa, toho dôkazom je, že ľudový poslanec Benický navrhoval ministromi v mene strany, aby sa úradné príписы aj v reči ľudu vystavovali. Toto je zaiste dôkazom priazne k národnostiam a nie nenávisti.

Jestli je teda tomu tak, že národnostná strana stojí na starom programme ľudovom, tak sme už dorozumení: i my stojíme na tom! Ale vtedy načo bolo sa trhať, načo bolo tupiť, ničť a slabiť tú kresťanskú stranu, ktorá má predsa veľké zásluhy o zásady kresťanské, ktorej údovia vtedy sa zastali za vieru, keď ozaj haňbou bolo komu vyznať, že je katolík, keď sa im za ľudáctvo len hany, potupy a opovrzenia dostávalo? Lež práve preto bude to tomu trocha inak! Pravdepodobne nie my ľudáci sme vedení za nosom, nie my sme ohlúpení politickou slepotou, lež naopak to bude! Čoho nie malým dôkazom je i to, že v národnostnej strane (teda dľa ich tvrdenia v starej, pôvodnej strane ľudovej), nachádzajú sa zväčša tí Slováci, čo sa od prvu, od pôvodu nepriateľsky chovali v oči ľudovej strane a vždy

proti nej hlasovali. Nuž a teraz stali sa odrazu takými tuhými «pôvodnými» ľudákmi? V tejto veci musí čosik kulhať!

Národnostná strana kydá od dvoch rokov na ľudovú všetko zlé; vypisujú ustavične, že ľudová strana vynechala z programu revíziu cirkevno-politických zákonov, že je nepriateľom, vrahom ľudu slovenského, a keď treba dokazovať, nuž nič; alebo najviac prednesú, čo jeden-druhý ohnivejší ľudový ablegát vybuší, národnostnými ablegátmi ustavične štvaný a dráždený. Lež takéto výbuchy nemôžu sa považovať za charakterisujúce výpovede ľudovej strany, čo by mali dokazovať jej nenávisť proti Slovákom. A bárs by sa i našiel medzi ľudovými ablegátmi rídzi maďar, čo by neporozumel, čo bolí národnosti, ani to sa nemôže považovať za mienku kresťanskej ľudovej strany, ako takej. Ba vieme, že členovia ľudovej strany vo vážnych okolichnostach vždy smele vyznávajú svoje zásady a bránia pravdu, jako keď gróf Ferdinand *Zichy* na katolíckom shromaždení pred poslucháčmi z celej krajiny sídenými verejne sa osvedčil, že ľudová strana nevytlúčila z programu revíziu cirkevno-politických zákonov; alebo keď Mikuláš *Zboray*, teda jeden ten, ako hovoria, «šovín» v sneme, teda pred celou krajinou zastal sa za Jurigu, aby nebol od snemu mimoriadne vydaný súdu. Toto dľa mojej mienky dokazuje nie nenávisť, lež spravodlivosť. Pravda že národnostné noviny takéto veci neopíšu, lebo to nepasuje do krámu, sú to ale veci predsa všeobecne známe.

Ale práve preto tým viac podivu hodné je to, čo Hlinka v 19. čísle «Lud. Novin» píše, že totižto všetky slúby ľudovej strany sú dnes «mam a klam», že vraj ľudová kresťanská strana dá súdiť Slovákov, menovite kňazov *svojim* Chudovským, Sonderlichem a Horánskym. Veď on predsa dobre vie, že ľudová strana mala aj inde, i u nás v Orave, proti sebe kňazov a žiadneho nedala súdiť. On dobre vie, že ani Chudovský, ani Sonderlich, ani Horánsky nikdy ani neboli ani teraz sú nie ľudáci, bárs posledne i s ľudovou stranou hlasovali, tak jako on sám o sebe tvrdí, že nikdy nebol liberálom, bárs aj najviac u neho sa zdržoval liberálny korteš počas volieb, bárs aj Sliačanov pustil na liberála hlasovať, a tým mu aj k víťazstvu dopomohol. Píše, že Moyš je chleba pozbavený, kdežto dobre vie, že Moyš je v Ha-

ligovcäch takým administrátorom, jakým bol aj na Lúčkach. Píše, že je suspendovaný jedine preto, že nechcel kortešovať za vládneho kandidáta, kdežto dobre vie, že je suspendovaný preto, že ho jeho bývalí priatelia (liberáli) obžalovali pre símoniu. Píše, že príčinou nehody jeho a súdruhov jeho je kresťanská ľudová strana, čo strana «vládna». A predsa dobre vie, že žalobu proti nemu i pred svetským i pred cirkevným súdom podali jeho bývalí priatelia, nijako nie ľudáci; dobre vie že ľudová strana nerozhoduje nad účinkami vlády a súdov, keď medzi asi 300 vládnymi ablegátmi je 32 ľudových; vie že ľudová strana nemá ani jedného odborného ministra, ani jedného hlavného župana, ani jedného viceišpána, vie že medzi sudcami, král. fiškusami, slúžnymi, ba ani pisármi nielo ani jedného prirvzenca ľudovej strany. A keď všetko toto vie a predsa píše, že ľudová strana súdi kňazov a Slovákov, toto jednanie jako sa má pomenovať? Najtrefnejšie asnaď jeho vlastnými slovami, že je to «mam a klam». Píše, že kňazia pred rokom obloky bili na fare v Ružomberku. Nuž keď je tomu tak, von s pravdou, dokázať, pomenovať ho, kto to bol? Lebo takto pomlúvať, urážať celé kňazstvo je nie čestne — od jedného spravodlivého oltárneho brata.

Keď ale toto všetko je trochu do jedu, to ostatné je už zase do smiechu. Píše totižto: «Dejepis Uhorska nemá na to pádu, aby ľudu natískali nemilých a neoblúbených kňazov, až teraz za panovania «kresťanskej» ľudovej strany». Hm, hm! ba veru bol už na to pád, a síce v Ružomberku za panovania liberálnej vlády, keď z pomedzi asi 3000 veriacich mešťanských sotva by sa bolo našlo 300 takých, čo by si boli žiadali práve Andreja Hlinku za farára.

Nie mi je milé, tažko mi padne takéto veci písať, lež jako že mlčať, keď všetky tieto veci dobre znám a čítam o nich nepravé zprávy?

Dejiny ružomerské a lúčanské inácej sú práve základom terajších smutných pomerov a preto tieto objasniť je tiež potrebné k tomu, aby sme sa rozumeli. Toto učiním však v budúcom článku.

Jozef Tomkulják, farár pucovský.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Ovocinárska porada vo vestenickej doline.

Dňa 2. júna bola v Bélaudvarnoku (v nitranskej stolici) veľavýznamná porada pre vestenickej dolinu straniva povýšenia ovocinárstva, na ktorej boli prítomní: Jozef Kunicky, dekan a a farár; Edmund Steffel, dekan a farár; Štefan Paska, bielický farár; Julius Brucker, okresný notár; Jozef Bednárík, August Zachar, Michal Zádor, učítelia; všetci rychtári a s ovocinárstvom sa zaoberajúci malí gazdovia.

Predmet poraky predniesol Štefan Paska, farár veľkobielický asi nasledovne: O tom sa chceme poradiť, jako by vestenickej dolina a jej okolie v ovocinárskom ohľade do tak veľkého rozkvetu prijsť mohla, v jakom sa ona asi pred 20—30. rokami nachádzala. K povýšeniu ovocinárstva potrebné je poznať príčiny, ktoré úpadok ovocinárstva vo vestenickej doline zapríčinily. Zakaiaľ na dolných krajoch gazdovia s ovocinárstvom sa nezaoberali a lepšie sorty ovocia nepoznali, a zakaiaľ aj vestenickej ovocné stromy ešte v celej sviežosti byly, zakaiaľ aj ovocie vestenickej doliny bolo vzáctne. Jaknáhle ale po dolných krajoch, a to od vestenickej ovocia fajnovšie ovocie dorábať začali, ovocinári z vestenickej doliny so svojim menej vzáctnejším ovocím nemohli konkurrovať. A tak ovocinárstvo milujúci gazdovia jestli chcejú ovocie jest a predávať, už nie viac svoje, lež predávajú často v iných obciach dochované ovocie. Toto ale už nenie dobre. Vo vestenickej doline občanom má na tom záležať, aby si tu tolko a tak fajnové ovocie dochovali, žeby neboli prinútení inde zahradu a ovocné sady zakupovať, ale aby si ho tu doma, v tejto doline dochovali, aby so svojim vlastným ovocím kupčili, ba aby sem z cudzozemska ovocinárske veľkokupcov prilákali a tým svoje ovocie za vyššiu cenu odpredali. To dá sa docieľať, jestli ovocinári do ohľadu budú brať pomery terajšieho kupectva. Do obchodu, teda do odpredajú nech dochovávať ovocinári v prvom rade také ovocie, ktoré keď dozrelo, hneď porušenie neberie. A také ovocie sú: jablká. Medzi jablkami zase len také sorty majú opatrovať, ktoré bohato a fajnové ovocie rodia. Keď sa už gazdovia v najvyšš dvoch sortách ustálili, potom všetci nielen v jednej obci, ale aj vo viacerých obciach celého vidieku jedine už pri ustálených sortách vytrvať majú. Lebo čím viacej ovocia je k dostaniu jednej sorty, tým väčšia je nádej, že taký vidiek aj veľkokupci z cudzozemska vyhľadajú a ovocie za vyššiu cenu odkúpia, jako keby ho po dedinách idúc boli ponúkali a odpredali. Keby ku príkladu vo vestenickej doline ovocinári

velkokupcom v Hamburgu. v Berlíne alebo vo Viedni to mohli odpísať, že majú na predaj 40 vaggónov jablák zlatých parmeniek, z ananáz renetty, z bellfleur alebo z maršanských jablák, vtedy za tieto jablká **jednej sorty**, tak veľké peniaze by dostali, na jaké teraz ani pomysleť sa neopovážia. A naopak, keby tí istí gazdovia tým istým velkokupcom na vedomie dali, že majú 40 vaggónov jablák na predaj, ktoré sú fajnové, ale sú **miešané**, velkokupci sotva by ohľad brali na ponúkané ovocie. Prečo? Lebo **miešané ovocie nenie súce do veľkokupectva**.

Teda aby ovocinárstvo vo vestenickej doline povýšené bolo, nevyhnutelne potrebné je, aby sa ovocinári, ku príkladu straniva jablák v najmenej v dvoch sortách ustálili a toho sa na budúce aj prísne pridržali. Takéto rozmnožovania a dochovávania hodné sorty sú: zlatá parmena a turecký balint, to jest tie isté sorty, z ktorých vysoké ministerium orby tohoto roku v mesiaci marci 4500 štepov do vestenickej doliny a jeho okolia poslalo. Teda základ budúceho ovocinárstva s týmito dvoma sortami už by bol založený, a to je potrebné, aby jedine len týchto dvoch sortí každý gazda sa pridržal a len tieto množil.

Ale to len tak bude docieleué, jestli všetci ovocinári vestenickej doliny z jedného a toho istého zriedla čerpať budú, to jest jestli potrebné štepy jablonové z jednej a tej istej ovocinárskej školký si zadovažovať môžu. Toto ale len tak sa stane, jestli pre vestenickej dolinu a celé jej okolie založená bude väčšia a spoločná ovocinárska škola tu v tejto doline. Jestli takáto spoločná ovocinárska škola tu v tejto doline nebude, jednotliví gazdovia vo svojich sadoch aj na budúce sadiť budú všeliaké sorty a tak z kupeckého ohľadu pokazia aj seba, aj ostatných svojich spoluobčanov, lebo urodené ovocie, súc **miešané**, velkokupci aj na budúce nekúpia a vestenickej dolinu obídu, následkom čoho gazdovia aj na budúce urodené ovocie prinútení budú predávať odpoly za darmo.

Teda spoločná veľká ovocinárska škólka je prvá podmienka povýšenia ovocinárstva vo vestenickej doline.

Skúsenosť nás učí, že dedinské ovocinárske škólky v jednotlivých obciach v tom najsmutnejšom stave sa nachodia, lebo v nich dochované štepy zriedka sú na presádzanie súce stromčeky, bo sú naničhodné krpáne, z ktorých väčšia čiastka, keď sa presadí, roky a roky sa trpačí, úrodu nenesie, až konečne vyhynie. Či by sme aj z dedinskej ovocinárskej škólky boli kde dostali také krásne, pekne urastené štepy, ako boly tie, ktoré nám tohoto roku z Levíc zo štátnej ovocinárskej škólky poslali? Zaiste nie!

Z tohoto teda nasleduje, aby sme našu vládu

o to prosili, že by nám tu vo vestenickej doline štátnu ovocinársku škólku založila, z ktorej tie stá a stá tisíce štepov, ktoré vo vestenickej doline ku obnoveniu ovocných sádov potrebné sú, jednotliví gazdovia tu na mieste za lavnú cenu by si zadovážiť mohli. A preto odporúčam, aby ku vydržiavaniu tejto štátnej spoločnej škólky aj jednotlivé obce s istou peňažnou podporou prispely.

Cestou nášeho krajinského vyslanca veľkomožného pána *Bélu Rakovszkyho* ministerstvu orby tú prosbu som predniesol, žeby vysoké ministerium aj v slovenskej reči vydalo obširnu ovocinársku knihu, z ktorej by sa v ovocinárstve tí zdokonalovali, ktorí k tomu chuť a vôľu mať budú.

K povýšeniu ovocinárstva tiež potrebné je, aby sme ovocinársky spolok založili v každej obci. Cieľ tohoto spolku je: zadovážiť všeliaké ovocinárske náradie, postaviť praktické sušiarne, očistenie stromov od húseníc a všeliakého iného hmyzu, najšť odbyt pre urodené ovocie atď.

Brucker, okresný notár sa osvedčil, že jestli vláda vo vestenickej doline spomenutú škólku by založila, v tom páde každá obec prispeje k tomu ročite 100 korunami s tým poznamenaním, že potom od povinnosti udržiavania obecných ovocinárskych škóliek obce oslobodené budú.

Jozef Bednárík doniesol so sebou všeliaké škodlivé chrobáky, na ktoré ovocinárov upozornil, že ako ich majú kántriť, až chcejú, aby neškodily ovociu.

S týmto sa porada skončila v tej nádeji, že aj na vestenickej dolinu a jej okolie lepšie časy príjdu. Čo nech čím skorej dá Boh všemohúci.

Ovocinár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Jubilárne vyznačenia.

Jeho veličenstvo apoštolský kráľ Uhorska Franc Jozef I. z príležitosti 40-ročného jubiläa svojho pokorunovania udelil nasledovné vyznačenia: Ministerpredseda dr. Alexander *Wekerle* vyznačený je veľkým krížom rádu sv. Leopolda. Na hodnosť skutočných vnútorných tajných radcov povýšení sú: minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár *Zichy*, minister obchodu Franc

Kossuth, honvédske minister *Ludvik Jekelfasussy*, horvát-slavon-dalmatský minister bez torby *Gejza Josipovich*, minister pravosúdia *Anton Günther*, predseda snemovne vyslancov *Julius Justh*, podpredseda snemovne *Štefan Rakovszky* a druhý podpredseda snemovne *Ludvik Návay*, knieža *Mikuláš Eszterházy*, gróf *Mikuláš Móric Eszterházy* a gróf *Juraj Majláth*, členovia snemovne veľmožov, gróf *Aladár Jankovich*, člen snemovne veľmožov a horvatský vyslanec.

Vymenovaní skutoční, vnútorní, tajní radcovia složili do rúk jeho veličenstva kráľa prisahu v pondelok dňa 10. júna o 9. hodine ráno v kráľovskom hrade v Budíne. Prisahu odriekali v latinskej reči. Pri složení prisahy intervenovali minister zahraničia barón *Aehrenthal* a uhorský nádvorník gróf *Ludvik Apponyi*. Osnovu prisahy čítal dvorný radca *Berger*. Po složení prisahy kráľ nových tajných radcov prijal na výsluchu. Zatým složil prisahu košický biskup *Fischer-Colbric*; pri složení prisahy assistoval taverník gróf *Ferdinand Zichy* a minister výučby gróf *Albert Apponyi*; osnovu prisahy čítal ministerský radca *Alexander Návay*. Po složení prisahy biskup bol u jeho veličenstva kráľa na privátnom výsluchu.

Kráľovské omilostenia.

Jeho veličenstvo kráľ z príležitosti 40-ročného korunovačného jubiläuma vysokej a otcovskej milosti svojej účastných učinil aj nešťastných väzňov. Na ministra pravosúdia *Günthera* upravil reškrípt, v ktorom ho vyzval, aby predostrel menoslov tých väzňov, ktorí sú hodni omilostenia. Reškrípt káže vybrať týchto omilostenia hodných väzňov z radov tých nešťastníkov, ktorí predtým pre zločin trestaní neboli a teraz sú trestaní len pre také skutky, ktoré spáchali z trestuhodnej neopatrnosti, z ťažkej núdze alebo v okamihu výbuchu náruživosti, v poslednom páde, keď značnú časť trestu svojho už pretrpeli a ktorých omilostenie je žiadúce vzhľadom na ich rodiny; ďalej z radu tých, ktorí sú odsúdení pre urazenie alebo napadnutie jeho veličenstva alebo členov panovníckej rodiny a svojim držaním sa stali sa hodnými omilostenia.

Následkom tohoto vyzvania minister pravosúdia *Günther* jeho veličenstvu kráľovi odporúčal *stošesťdesiatštyroch* odsúdených, ktorých jeho veličenstvo kráľ omilostil. Medzi týmito trest tým, ktorí väzenie ešte nenaštúpili, jeho veličenstvo kráľ celkom odpustil.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V utorok dňa 4. júna o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu.

Porade predsedal *Štefan Rakovszky*, podpredseda strany a krajinského snemu. Prítomní boli: Gróf *Ferdinand Zichy*, *Alexander Simonyi-Semadam*, *Alexander Ernzt*, *Georg Szmrecsányi*, *Alexander Giesswein*, gróf *Gejza Majláth*, *Franc Buzáth*, *Ján Csernoch*, *Béla Rakovszky*, *Štefan Tálos*, *Jozef Farkas*, *Emil Gyuriss*, *Štefan Adamovics*, *Franc Csizmazia*, *Mikuláš Zboray*, *Ján Molnár*, *Koloman Brestyenzsky*, *Béla Csitáry*, *Alexander Karácsanyi*. Porada pojednávala o vnútorných vážnych záležitostiach. Ku jednotlivým otázkam rečnili: *Alexander Ernzt*, *Štefan Rakovszky*, *Béla Rakovszky*, *Mikuláš Zboray*, *Georg Szmrecsányi*, *Franc Buzáth* a *Štefan Adamovics*. O 7. hod. zakončila sa porada.

Hlúpe cigáňstva.

Socialdemokratický «Týždenník» píše v 23. čísle na 3. strane: «*Zákon o čeladi. Keď prišlo na hlasovanie... naši hlasovali ovšem za vynechanie... potom demokrati. Maďarská ľudová strana bála sa vyznať barvu, vyšla tedy skoro celá zo snemovne von*». Podobného hlúpeho cigáňstva ešte svet neslýchal. Že naši, teda národnári, vyslanci ovšem hlasovali! Nuž ako že mohli hlasovať tí zmužili slovenskí národnári, keď by tam človek i hneď za 1000 korún ani jedného nebol našiel! Do krajinského snemu vôbec ani nechodia a predsa hlasujú. Kresťanská ľudová strana vo dne v noci pracuje za ľud, je vždy celá na krajinskom sneme, cigáňstvo je teda, že skoro celá vyšla von zo snemovne. Takéto hlúpe cigáňstvo k podvodu slovenského ľudu dovoliť si môže len ten chýrny socialdemokratický «Slovenský Týždenník», ktorý iba uponížiť a očierniť chce kresťanskú ľudovú stranu.

Rakovszky proti slobode slova.

Pán *Štefan Rakovszky*, podpredseda snemu a kresťanskej ľudovej strany, veľmi leží v žalúdku socialdemokratickému «Slovenskému Týždenníku». V 23. čísle na strane 2. oblahčuje si preto svoj žalúdok takto: «*Minulý týždeň hovoril na sneme proti osnove zákona o čeladi poslanec Aurel Vlad. Predsedal práve Štefan Rakovszky, vodca ľudovej strany. Keď počul Rakovszky tvrdí pravdu o svojich pusipajtášoch, úradských bumbajoch a darmošlapoch, nazlobil sa a Vajdovi odňal slovo*». — Pán *Milan Hodža*, bárs aj len kedy-tedy na chvíľku do krajinskej snemovne nakúka, ako vodca národnárov a krajinský vyslanec mal by aspoň to jedno vedieť, že pán *Štefan Rakovszky*, podpredseda snemovne a kresťanskej ľudovej strany, na základe 215. §. domových pravidiel mal právo odňať slovo rumunskému vyslancovi *Aurelovi Vladovi*. Že «darmošlapi a bumbaji» nenachodia sa na kresťanskej ľudovej strane, lež medzi národnármi, čo snem obchádzajú ako *Lúčania* a *Ružomberčania* kostol, to by tiež dobre mal vedieť pán *Milan Hodža* a nemal by vo svojom socialdemokratickom «Týždenníku» takéto vymysleniny roztrubovať.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

KRAJINSKÝ SNEM.

1. júna.

Na dennom poriadku je pokračovanie pojednávania zákonnej predlohy o hospodárskej čeladi. Z kresťanskej ľudovej strany:

Ján Molnár v dlhej reči zaujal sa za hospodársku čelaď pri čiastočnom pojednávaní 32. paragrafu. Zo svojej vlastnej skúsenosti osvietil ťažké polozenie takej hospodárskej čelade, ktorá má viacej detí. Jestli školské peniaze za tieto školopovinné deti platiť má dľa zákona hospodár, neprijme do služby takú čelaď, čo má deti. Čelaď ale sama, jesli má viacej detí, nenie vstave zo svojho školské peniaze platiť, bo to na mnohých miestach neurobí len niekoľko halierov, lež i viacej korún. Rečník je teda tej mienky, aby dietky hospodárskej čelade, ako iné chudobné, oslobodené boly od školských poplatkov. (Všeobecný súhlas.)

Alexander Ernsts navrhnul zmenu osnovy paragrafu v tom zmysle, aby hospodár nebol povinný za dietky svojej hospodárskej čelade školské peniaze platiť v takých obciach, v ktorých hospodárska čelaď oslobodená je od školských poplatkov, (Súhlas.)

Alexander Giesswein rečnil ku paragrafu o práve disciplinárnom hospodára nad čelaďou. Rečník zastáva stanovisko čisto kresťanské, keď dokazuje, ak ľahko nadužívať môže hospodár týmto právom, kdežto úspech hospodárenia zakladá sa nie na drzom chovaní sa hospodára oproti čeladi, lež zväčša na vzájomnej dôvere.

Béla Csitáry predniesol, že obecnosť vôbec ani nevie, ak potupné výrazy upotrebuje nejeden hospodár proti svojej čeladi. Toto ale nenie k dobrému hospodárstvu, žiada preto, aby hospodár svoju čelaď na cti urážať, alebo peňažnou pokutou trestať nesmel.

3. júna.

Z príležitosti pokračovania v pojednávaní zákonnej predlohy o hospodárskej čeladi:

Franz Csizmazia pri paragrafe 43. predniesol tie príčiny, na základe ktorých hospodárska čelaď, keď mesiacom prvej vypovie službu, zrušiť môže kontrakt. Medzi týmito príčinami punkt *b)* zneje nasledovne: «Jestli ku udržaniu rodiny potrebné je, aby čelaď zdržovala sa u rodičov». Rečník uznáva, že šlachetný je úmysel zákonnej predlohy, aby čelaď svojej rodine udržovaná bola. Obáva sa ale, že zlá čelaď s týmto právom ľahko môže nadužívať. Hospodár sotva sa môže presvedčiť o tom, že je čelaď ku udržaniu svojej rodiny ozaj potrebná. Neverí ostatne, žeby sa nachodil tak neľudský hospodár, ktorý by v takomto páde čelaď ku rodine nepustil, žiada preto rečník, aby tento punkt z predlohy vynechaný bol. (Súhlas.)

Otto Förster naliehal v reči svojej na to, aby pred-

lohu o čeladi previevaly zásady ľudskosti, žiada ale prísne pokarhanie čelade v tom páde, keby čelaď oproti napomenutiu hospodára, alebo jeho rodiny neobozretne zachodila s ohňom.

4. júna.

Pokračovanie pojednávania o zákonnej predlohe otvoril v dnešnom zasadnutí vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Otto Förster, a v reči svojej predostrel zmenu osnovy pri 46., 49. a 54. paragrafe, čo z pravej a ľavej strany prijaté bolo s celým súhlasom.

Alexander Giesswein rečnil o štrajkoch poľnohospodárskych robotníkov a navrhol, aby minister orby behom šesť mesiacov podal návrh zákona o sriadení nezdravých pomerov poľnohospodárskych robotníkov.

Alexander Ernsts v dlhej reči odôvodnil, prečo prijíma bez zmeny 57. paragraf predlohy. Preto ho prijíma, bo je to ku obrane takých robotníkov, čo chcú pracovať (Tak jest! Potlesk v prostriedku.) To rečník nikdy netajil a vždy bojoval za tú zásadu, že taký poľný robotník, čo chce pracovať, musí byť obránený. (Čilý súhlas.) To sa ani nesmie trpeť, aby takého robotníka, čo do roboty vstúpi a chce pracovať, bárs kto terrorizovať mohol. (Tak je! Všestranný súhlas.) Toto stanovisko zastáva rečník všade, aj pri ľudových shromaždeniach a preto prijíma osnovu tohoto paragrafu bez zmeny. (Hlučný súhlas.)

5. júna.

V snemovom zasadnutí prijatá bola zákonná predloha o hospodárskej čeladi a začalo sa hneď pojednávanie zákonnej predlohy o železničiaroch.

7. júna.

Na dennom poriadku stálo pokračovanie pojednávania zákonnej predlohy o železničiaroch. Dnešný deň vynikal rečou krajinsáky vyslanec kresťanskej ľudovej strany:

Georg Szmracsányi. So zákonnou predlohou o železničiaroch — povedal rečník — od dávnych časov zaberá sa verejná mienka, záujmy tiež tak veľavážnej ustanovizne, ako sú štátne železnice a jejich osobníctvo, zasluhujú všestrannej pozornosti, i z týchto dvoch príčin potrebné je preto predlohy železničiarov sa týkať s najhlbšou dôkladnosťou pojednávať. Vysvetlil potom v dlhej prednáške rečník veľavážnosť štátnych železníc a jejich zamestnancov, do podrobnosti sa pritomne nepustil, bo si to podržal ku pojednávaniu tejto predlohy v čiastkach. Prítomne poukázal iba na tú okolnosť, že keď zákonodarstvo ochotne začalo vynášať sociálne zákony, pri tomto stretá sa so všestrannou neprajnosťou. Rečník toho len v tom vidí príčinu, že ctení socialdemokrati sú žiarliví, boja sa totiž, že pod nohami svojimi utratia pôdu. (Čilý súhlas.) Rečník je toho presvedčenia, že táto predloha slúži nielen záujmom železničiarov, lež i mohutnému vývinu nášeho hospodárstva verejného a preto ju tak vo svojom, ako aj v mene kresťanskej ľudovej strany vo všeobecnosti prijíma. (Všestranný súhlas.)

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Žil v Bystrici jeden krajčírsky majster, menom Gábris Piliši. Z Dolniakov dostal sa do Bystrice ako tovarýš. Tam sa usadil a pretože bol rozumný a dobrý robotník, remeslo mu šlo výborne, tak že držal viac pomocníkov. Oženil sa, a nielen dom kúpil, ale aj zeme. Roboty vždy mal veľa, mnoho razy ju ani nestačil vyhotoviť, aj peňazi mal dosť, len v jednom nebol šťastlivý, že sa nemohol dožiť dieťaťa. Pán Boh ho síce viac razy potešil, ale jeho radosť netrvala dlho, bo mu každé dieťa zomrelo.

Neraz hovorieval svojej žene:

— Načo sa trápim? Pre koho sporím? My dvaja poriadne vyžijeme z toho, čo máme, načo je nám teda viac? Na rodinu gazdovať? Tá toho-nenie hodna. Ani sa neobzrela na mňa, keď som bol chudobný, ba ani mi len nedali odpoveď, keď som pýtal pomoc.

Nuž ale to je tak, kto je navyknutý pracovať, ten už nemôže byť bez toho. Tak to bolo práve aj s našim Gábrisom.

Keď teda prišiel k nemu dáky kundšaft, s najväčšou ochotnosťou prijal robotu a vyhotovil ju tak, že bol docela spokojný. Na to veľmi hľadel, aby z jeho dielne poriadna robota vyšla. V tomto ohľade nepoznal milosrdenstva. Beda bolo tomu tovaryšovi, ktorý nerobil tak, ako on žiadal. Ten sa ani len nezohrial uňho.

V robotné dni si nedoprial odpočinku, ale v nedeľu nedotknul sa ničoho.

— Nedela je deň Pána, — hovorieval Gábris, — čo by hneď prišiel aj sám viceispán, ani od toho by som neprijal robotu.

Vtedy šiel do kostola zadakovať Bohu za požehnanie, ktoré požíval. Po litániach navštívil svojich dôverných priateľov, alebo pochodil chotár, večer ale čítal noviny a knižky.

Neraz sa vyprával so svojou starkou, čo bude s majetkom, keď zažmúria oči? Na koho to nechajú?

— Prijmeme dáke dieťa za svoje, — radila žena.

— Ale prosím ťa, cudzie je len cudzie, to nenie také, ako keby bolo naše. A potom svet je nevďačný. Či by najradšej tomu poručil náš majetok, ktorého by si sám Boh na to vyznačil.

V jednu nedeľu, keď Gábris z kostola prišiel, s tým ho vítala slúžka, že pani ochorela a že leží v posteli.

— Ponáhľaj sa pre lekára, — povedal majster, súc celý nastrašený.

Lekár prišiel, a od toho času každý deň navštívil nemocnú. Piliši neľadel na peniaze, veď by bol všetko obetoval, len aby nemocná vyzdravela. Ale veru tá nevstala viac. Potrápila sa dakoľko týždňov, potom ale šla za defmi.

Chudák Piliši, zostal o samote. Bol mu veru život na farchu. Aj remeslo nechal tak. Pomocníkom vypovedal, tabuľu zvesil z domu, nástroje odložil do truhly a žil tak ako pustovník. Nechodil nikde, len do kostola a na hrob dobrej manželky, a toto trvalo vyše pol roka. Len potom navštívil jedného-druhého z kmotrov svojich. Často hovorieval:

— Vždy som sa bál, že moja Hanka prv zomre, ako ja, a to by bolo najlepšie bývalo, keby sme sa oba odrazu boli odobrali na večnosť.

— Boh vie, čo robí, — poznamenal kmotor, — najlepší urobíš, keď sa oddáš do jeho svätej vôle.

— Tak je! Pravdu máš kmotre, — prisviedčal Piliši a bolo mu ľahšie na srdci.

Takto pominul rok. Dal omšu slúžiť za dušné spasenie nebožkej manželky a rozdal značnú almužnu medzi chudobných, potom šiel ku kráľovskému notárovi a spravil testament, lebo že zažiadalo sa mu ísť do jeho rodiska, tam bude tráviť posledné dni života svojho, za to chce poriadok urobiť.

Dom, zeme a všetko, čo mal, obrátil na peniaze, tie dal do sporiteľne, potom odobral sa od kmotra a od známych, najpotrebnejšie veci vložil do kapsy a len pešky kráčal. Pomyslel si, že keď ako vandrovník vedel pochodiť Prahu, Viedeň, Tešín, Brno a iné mestá, nohy jeho ponesú ho k najbližšej železničnej stanici, ktorá bola hodný kus od Rakovej. Len že Gábris nebol viac mladým šuhajom, ako vtedy. Pekný vek nosil na chrbte svojom, aj zdravie jeho len na cverne vyselo, ale zato stúpal vesele. Keď sa blížil k Rakovej, ledva stál už na nohách. Dosť sa obzeral, či neide voz, ktorý by ho vzal, ale takého nezbadal. Veru sto razy obanoval, že sa vydal na tak dlhú cestu.

Keď prišiel horko-ťažko do Rakovej, pýtal sa, kde by dostal hospodu.

— Hospodu? Tu hľa v tomto dome, u jednej poriadnej ženičky, — odpovedali mu.

To bola nám dobre známa Ruženka.

Piliši vkročil dnu a prosil o hospodu, hovoriac:

— Chcem si trochu oddýchnuť, lebo som ukonaný, potom však najmem si vozík a dám sa odviezť do Zrebovej.

Ruženka zaviedla ctihodného starca do prednej izby, ktorá bola veľmi čistá a pohodlne zariadená.

Piliši docela bol spokojný s hospodou. Zosňal kapsu, sadol na stolicu a pustil sa do reči so ženičkou. Povedal odkiaľ ide, kde ide, ale bolo poznať po jeho reči, že je veľmi zoslabnutý.

— Ste veľmi ukonaný pane, snáď dobre bude, keď si odpočiniete v posteli, — povedala Ruženka.

— Veru som veľkú hlúposť urobil, — odpovedal Gábris, — že som sa pustil na tak dlhú cestu. Ledvy

vládnem so sebou. Prosim vás, doneste mi pol litra vína, to ma snád zotaví.

Ale víno mu nechutnalo.

— Uvarím vám trochu polievky, potom lahnete do postele.

— Prosim vás. To dobre padne.

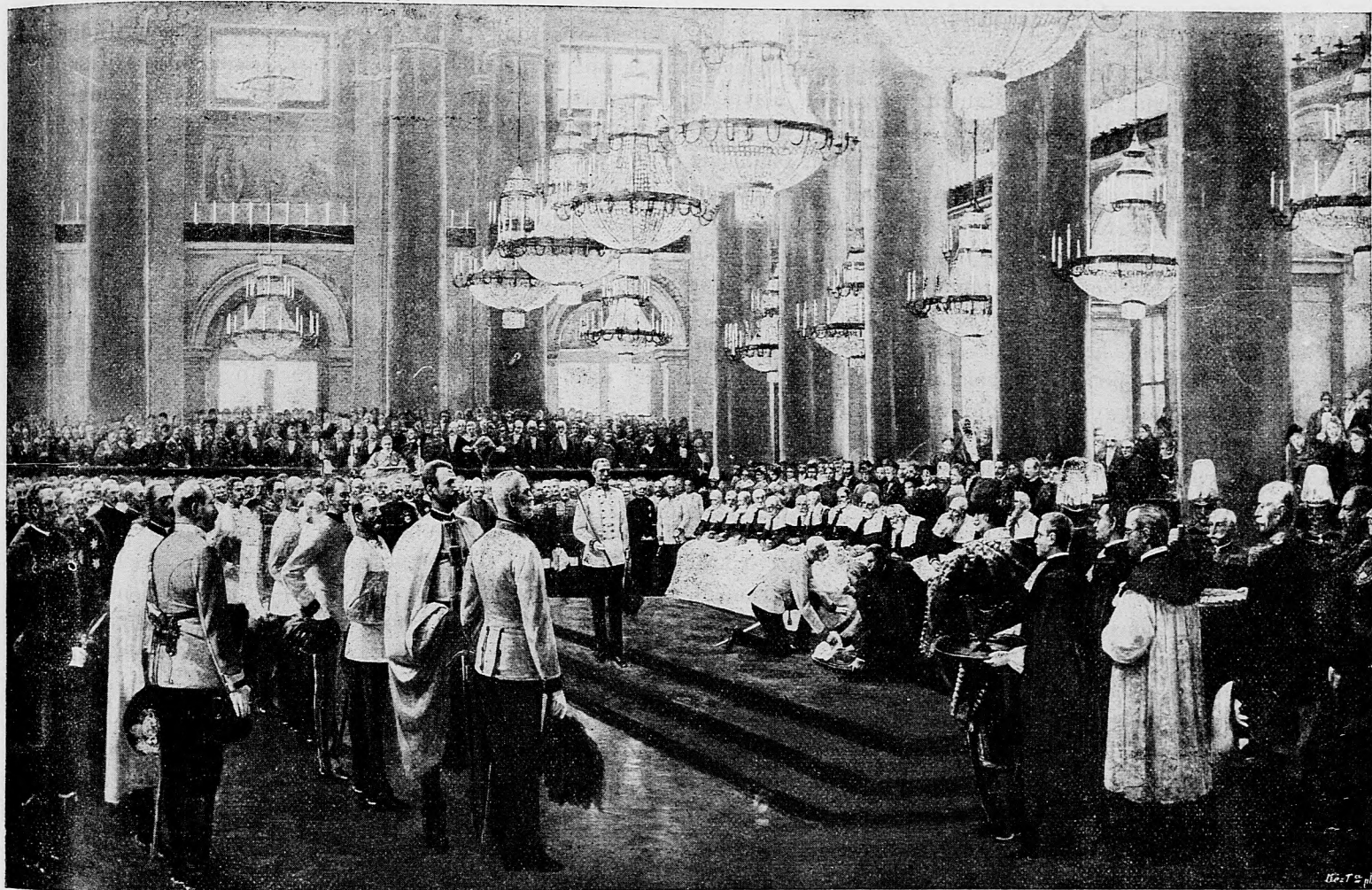
Gábris zjedol polievku, dal pod vankúš tobolku s peniazmi a malý paklík, v ktorom bola špárkassová knižka a ľahol si.

Na druhý deň nielen že nevládal stať, ale dal zavolať lekára. Tento bedlive obzrel nemocného, predpísal

Prijal k sebe najsvätejšie telo Pána Ježiša Krista, po čom mu ľahšie bolo, lež na druhý deň v prítomnosti viacerých dedinčanov v náručí Ruženky odobral sa na večnosť.

Jeden z prítomných zaraz oznámil vec vrchnosti. Onedlho prišiel notár s predstavenými.

Popísali imanie nebožkého, zapečatili tobolku a malý balík papierový, ktorý bol pod vankúšom a uložili to do obecnej truhly. Ponevác videli, že v tobolke musí byť značná summa peňazi, zariadili mu poriadny pohreb a smrtný pád dali na vedomie predstavenstvu me-

Umývanie nôh v zelený štvrtok v kráľovskom dvore vo Viedni.

liek a povedal, že starý pán dlhší čas musí ležať, jest ale len ľahké pokrmu môže, najmä hovädziu polievku,

Ruženka neľakala sa opatery, ale kde vezme peniaze na mäso, keď nemá ani haliera? Prišlo jej ale voľačo na um. Má na povale frišké husacie perie, nuž predá ho.

Zaraz poslala Šteška k židovi, ten ale len tri koruny slúbil, kdežto bolo hodno osem. Nuž ale čo mala robiť úbohá Ruženka? Len že peniaze netrvaly dlho a tak prišiel rad aj na kurence. Aj tieto sa minuly, hoc nemocný ledvy jedol z nich. Nevládal, takrečeno len vodu pil. Tá držala v ňom život. Už tri týždne ležal a Ruženka tak ho opatrovala, ako svojho otca.

Gábris sa tak zle cítil, že sa k smrti prichystal.

sta Bystrice. Tam zaraz prečítali testament a poslali ho do Rakovej. Dľa tohoto nebožký všetek svoj majetok, peniaze a knižky špárkassové nechá tomu, kto ho doopatrue a u koho zomre. Ten, kto to dedič bude, povinný je dať ho poriadne pochovať, za určitú summu fundáciu založiť na sväte omše a rozdať dvesto korún medzi chudobných tej obce, kde zomre.

Ruženke zastal dych, keď to počula. Nechcela veriť vlastným ušiam, len vtedy sa zepamätala, keď jej doručili šesť tisíc zlatých dedičtva.

Nevedela udusiť plač, vrhla sa na kolená a ďakovala Bohu, že ju takto zázračne odmenil za lásku, ktoru preukazovala vždy svojim blíznym. Chudobní zase jej boli povďační, že sa im ušlo almužny.

Dobrá Ruženka v šťastí svojom videla ruku Všemohúceho, lebo Gábris Piliši nebol iný, ako ten vandrovný, ktorého ona bola zachránila od zamrznutia, keď ho Rakovania našli. *Fatranský.*

CHÝRNIK.

Príchod kráľa do Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ dorazil na západnú stanicu železničnú hlavného mesta vo štvrtok dňa 6. júna o 7. hodine 30. m. večer. Stavania železničnej stanice boli zástavami ozdobené a osvetlené. Na Perrone stanice privítali jeho veličenstvo kráľa predseda železničnej správy Julius Ludwig, hlavný mešťanosta Koloman Fülepp a hlavný kapitán mestský Dezider Boda. Od západného nádražia po reťazový most stálo na oboch stranách ulíc, ktorými sa jeho veličenstvo kráľ viezol ohromné množstvo ľudu. Túto príležitosť použili červení socialdemokrati a kým pokojné mešťanstvo vívalo jeho veličenstvo kráľa oblaky prerážajúcimi výkrikami: nech žije, za tým socialdemokrati oslavovali jejich socialdemokratické heslá. Darma sa ale namáhali, bo jejich výkriky nedorazily ku koču jeho veličenstva kráľa.

Do budínskeho hradu dorazil jeho veličenstvo kráľ okolo ôsmej hodiny, kde ho privítali: arciknieža Jozef, arcikňažna Augusta a dietky jejich Jozef Franc a Ladislav arcikniežatá, arcikňažna Žofia s celým sprievodom a úradníctvom kráľovského hradu. Jeho veličenstvo kráľ pobavil sa v hlavnom meste Budapešti do večera 11. júna.

Vysoké vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ udelil štátnemu sekretárovi sv. stolice kardinálovi Merry del Val veľký kríž rádu sv. Štefana, ktorý odovzdal vyznačenému uhorsko-rakúsky veľvyslanec pri Vatikáne v Ríme gróf Széchényi.

Cirkevné vyznačenia. Jeho veličenstvo kráľ Jána Martincsek, farára v Kistapolcsány a Michala Dobsa, dekana a farára v Morvaszentjános vymenoval za titulárnych kanonikov hlavnej kapitule ostrihomskej.

Kráľovské vyznačenia. Eduard Szieber, hlavný správca košického učebného okresu na pokoji a Pavel Podhrygay, turčiansky titulárny prépoš a farár v Baňskej Štiavnici na uznanie svojho horlivého a úspešného účinkovania dostali od jeho veličenstva kráľa rády železnej koruny III. triedy.

Návrat do cirkve katolíckej. Obyvatelia veľkej obce Orosháza (stolica Békés) menom Georg Kovács a Ján Paka dňa 9. júna z luteránskeho vierovyznania navrátili sa do lona cirkve katolíckej. Vyznanie katolíckej viery zložili pred duchovným Michalom Gahér.

Dr. Karol Otcoska, pochvalne známy pravotár v Prešporke dňa 2. júna v 68. roku veku svojho po božnom prijatí sv. sviatostí usnul sladko v Pánu. Cirkev katolícka oplakáva v zosnulom horlivého vyznavača sv. viery a zmužilého bojovníka za jej práva a vôbec za zásady kresťanské. Bol on oddaným podporovateľom aj kresťanskej ľudovej strany, s ktorej programom po dvakrát vystúpil ako ablegátsky kandidát v stupavskom okrese. Odpočinutie večné daj mu Pane a poteš jeho zarmútenú rodinu, priateľov a známych, akých mal mnoho v celom Prešporke a jeho okolí.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Školská mládež hlavného gymnázia katolíckeho zaopatřila si veľmi peknú zástavu, ktorú osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie posvätil v kostole P. Františkánov, pri čom oslovil školskú mládež zanimave krásnou rečou. Zástava ozdobená je obrazmi Panny Marie, Patrónky Uhorska a svätého Imricha, Patróna katolíckej mládeže školskej. Oba tie obrazy umelecky vmaľoval pán Julius Turek, profesor katolíckeho gymnázia. Pri slávnosti posvätenia prítomná bola mestská a stoličná intelligencia. Po posviacke nasledoval podarený koncert v miestnosťach gymnázia na ktorom prítomné bolo mnoho inteligentného obecnstva. Dňa 25. a 26. mája odbavovala školská mládež opäť telocvičný súbeh. Ku tomuto prišlo do Prešova z 25. gymnázií 1432 žiakov pod vedením 63 profesorov. Za prítomnosti početného obecnstva veľmi pekne sa zabávali študujúci mladíci, zriedkavou obratnosťou v telocvičbe prekvapili celé obecnstvo, nad všetkými ale zvlášte vynikala tak udatnosťou, ako obratnosťou mládež prešovská. — Obnovenie mestských úradov previedlo sa voľbou v Prešove dňa 6. júna. — Pri zavedení vodovodu do miestností katolíckeho kruhu Rákócziho prišli pod stavaním na starobilé pevné základy z časov Rákócziho, pozostatky to jeho domu, ktorý voľakedy stál na tomto mieste. — *Sabinov.* Minister orby Ignác Darányi založí tu novú hospodársku školu, v ktorej hospodársku mládež praktične vynaučovať budú v hospodárstve. Po úspešnom odbavení tejto školy usilovní a poriadni mladíci ako išpáni a hospodárski úradníci obsiahnúť môžu zamestnanie vo väčších hospodárstvách a panstvách. V spojení s týmto ústavom zariadená bude aj krajinská väčšia stromová škola. — *Bardijov.* Otvorenie bardijovského musea ustálené je na 23. júna. — *Kapušany.* Jozef Kovács, farár, ktorý cez 19 rokov príkladne spravoval tunajšiu faru, dňa 25. mája usnul sladko v Pánu v 48. roku veku svojho. Znovu verný a horlivý pracovník vo vinici Pána vytrhnúť je z počtu živých k úprimnej žalosti svojich veriacich, priateľov a známych. — *Jarovnice.* Hrozný požiar zničil tu dňa 30. mája 57 domov, strašnému živlu padly v obeť aj farské a gazdovské stavania. Medzi pohorelcami je veľmi málo assekurovaných, bo ľud tohoto okolia je veľmi ľahostajný, čo sa týče zachránenia majetku pred požiarom kroz assekuráciu. Úbohí pohorelci hľadajú teraz veľkej psote v ústrety. — V okrese širokom prevádza sa tieto dni voľba obecných rychtárov.

Kráľov dar. Korunočačnému Matiašovmu chrámu v Budíne na pamiatku 40. výročitého dňa korunácie jeho veličenstvo kráľ daruje jeden umelecky zhotovený organ. Na postavenie organa präliminované je 50.000 korún. Organ majú zhotoviť u uhorského priemyselníka. Mechy nového organa bude hnať elektrický prúd. Ponevác udržanie elektrických strojov v stálej činnosti bude stáť veľa peňazí, starý organ chrámu preložia do jedného oratoria a na riadnych denných službách Božích na tomto organe budú hrať. Korunovačný organ len z príležitosti slávnostných služieb Božích budú potrebovať.

Biskup Hornig u pápeža. Vesprímskeho biskupa baróna Karola Horniga, ktorý sa zdržuje v Ríme, svätý otec pápež Pius X. dvakrát prijal na dlhšom privátnom výsluchu.

Pustošiaca búrka. V Rimavskej Sobote minulé dni zúrila obrovská búrka, ktorá železničnú dráhu medzi stanicami Várgede a Balogfalva silno porúchala. Železničný násyp voda v dĺžke asi 120 metrov podmyla a aj mosty natoľko porúchala, že cez Füleka India nemohli cestovať do Budapešti. Telegrafické spojenie búrka tiež silne porúchala. Okolie Balogfalvy zaliala voda. Dvoje detí sa vo veľkej vode utopilo.

Nehoda. V Liptovskom Svätom Mikuláši murár Ján Ruzsina minulé dni spadnul z jedného vysokého rebríka a bez povedomia ostal ležať na zemi. Jeho súdruhovia začali ho kriesiť ku životu, čo sa im aj po dlhom namáhaní podarilo. Nešťastníka s ťažkými úrazami opatrujú v nemocnici.

Nešťastie z náhody. Notársky praktikant v Nemeckej Lupči (liptovská stolica), menom Ernest Enders v jednej spoločnosti urobil výlet do hory. Počas rozhovoru vytiahol svoj revolver, ktorý si dcéra organistu učiteľa Alexandra Beniaca vypýtala od neho. Revolver v ruke dievčaťa náhodou vypálil a guľa vletela do prs Endersovi a nebezpečne ho ranila.

Bestiálny otec. Jakub Lubi, obuvník v Dobšinej, tri svoje malé detky sekerou dorúbal a potom si knajpom pichol do prs. Rožňavský súd pre urazenie na cti odsúdil Lubiho na 20 korún peňažnej pokuty a ponévác nevedel platiť, súd vymeral mu zodpovedné väzenie. Stav detí je veľmi nebezpečný, rana Lubiho ale nenie nebezpečná. Lubiho zatkli. Obuvník pred šiestimi rokmi svoje polročné dieťa preto, lebo plakalo, hodil o stenu a ho zabil. Pre tento zločin sedel už štyri roky vo väzení.

Dobročinnosť jedného arcipastiera. Z Baňskej Bystrice píšú, že titulárny biskup, opát-kanonik Havrán posledne 5000 korún daroval na postavenie novej budovy rímsko-katolíckej školy v Radvani (stol. zvolenská) a 1000 korún na stavbu domu pre baňsko-bystrický kresťanský robotnícky spolok.

Železničné nešťastie. Zo Solnohradu oznamujú, že medzi stanicami Bischofshoten a Hüttau vyšinul sa jedon ozobný vlak. Nešťastie sa udalo tak, že následkom pretrhnutia sa oblakov potok Wollman sa veľmi rozvodnil a podmyl železničnú dráhu. Rušeň sa srútil z násypu. Rušňovodiča posavád nemohli najst, pravdepodobne je pod rušňom zadlávený. Krom rušňovodiča aj dvaja železniční zamestnanci a piati cestovatelia utrpeli ťažšie-ľahšie úrazy. Premávku udržujú presedávaním.

Nešťastie na poľovke. Z Tokaju oznamujú, že merníka Eleméra Péchyho stihlo nešťastie. Minulé dni chcel sa zaviesť do Tiszaladányu, aby poľoval na divé kačice. Keď vysedal na koč, puška mu náhodou vystrelila a broky vrazily merníkovi do boka. Elemér Péchy bojoval aj v južno-africkej vojne na strane Búrov. Rana nešťastného merníka nenie smrteľná, ale predsa dosť nebezpečná.

Víno falšujúci krčmár. Ku hlavnomestskej finančnej správe minulé mesiac došiel jedon nepodpísaný list, v ktorom ktosi oznámil budapeštianskeho krčmára Izidora Bernsteina, že merá falošné víno. List ukázali policii, ktorá hneď zaviedla vyšetrovanie a v Gyep-ulici pod číslom 10. preskúmala pivnicu Izidora Bernsteina. Vysvitlo, že krčmár skutočne falšoval víno. V pivnici našli tajný vodovod, mnoho bariev, glycerin, špiritus a iné ku falšovaniu vína potrebné látky. Policia preskúmala všetky sudy a ustálila, že vo všetkých je falšované víno. Policajný kapitanát IX. okresu Izidora Bernsteina postavil pod obžalobu.

Ktorá si dá vykladať karty. V Arade minule 17-ročné dievča Barbara Vitkay dala si vykladať jednej cigáňke karty. Cigáňka predpovedala jej, že v 17. roku veku svojho zomre. Dievča od tých čias ostalo melancholičné a dňa 5. júna sa s revolverom svojho otca zastrelilo.

Vražedné kolumbácke muchy. V aradskej stolici sa veľmi rozmnožily kolumbácke muchy. V dvoch obciach Mária-Radna muchy poštipaly dve ženské. Poštipanie zapríčinilo otrávenie krvi, následkom čoho obidve ženské zomrely.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovernenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Chýry košické. Šťastlivé ochránenie. Spomenuli sme v predošlom čísle, že dr. August Fischer Colbrie, osvietený pán biskup košický, ako sa dňa 29. mája z birmovky z Regeteruský na koči domov viezol, stretol sa na ceste s jedným automobilom, ktorého sa kone zlakly a koči do priekopy prevrhly. Roztlčené obloky koča poranily biskupa na lici. Len prozreteľnosti Božej môže sa ďakovať, že sa väčšie nešťastie neprihodilo. Vojenské a svetské vrchnosti dostavily sa v biskupskej rezidencii a všestranne obľúbenému pánu biskupovi vyslovily srdečné blahoželanie ku šťastlivému oslobodeniu jeho života. Horlivý arcipastier za to na druhý deň išiel na birmovku do Perbeniku.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárska politika.

Mnoho sa vypráva u nás o biede hospodárskych robotníkov. Najmä národnári a jich spojenci socialdemokrati vedia o tom vykladať žalospevy, kdežto oboja ich vyžierajú a ešte do väčšej biedy ženú. Čujeme a čítame aj také chýry, že sa nachodia sluhovia, ktorí do roka dva-tri razy menia bielizeň, a ktorí postel len z chýry poznajú. Tam zas, že tri-štyri robotnícke rodiny v jednej tmavej, smradlavej a mokrej komore bývajú. Jich deti sú dobrizgané, všivavé a nemocné. Ženy nevedia navariť mužom ani polievku, lebo nemajú kde. Úbohý robotník celý rok zemiaky, ovsenák a kapustu dusí. K tejto núdzi pripojí sa aj to, že nemá sluha a robotník odpočinku, lebo od svitu, do noci musí robiť.

Je-li tomu tak? Či ozaj sú takéto bedári všetci sluhovia a hospodárski robotníci? Veru na mnohých miestach zle to vyzerá, ale predsa nie tak, ako to socialdemokrati opisujú. Ani to nemôže tak byť, lebo veď robotník slobodne sa zjedná do práce a môže si vyberať v gazdoch.

Na veľkých panstvách sú pomery o mnoho priaznivejšie, ako na malých hospodárstvách. To ale ani ináč byť nemôže. Že u nás poľnohospodárski robotníci nežijú tak, ako by mali, príčina toho je, že my v ohľade hospodárstva sme veľmi zaostali. Robotníkov z jich

biedneho stavu len pokrok pozdvihne. Robotnícku otázku u nás len rozumná hospodárska politika privedie k dobrému. Práve tak ako sa to stalo v priemysle. Nenie tomu tak dávno, čo u malého priemyselníka pomocník denne 18 hodín pracoval, za veľmi chatrnú mzdu. Bol opravdovým otrokom. Majster vládnuť s nim. Mohol ho zbíť a von vyhodíť, keď onezdravel. Nikto si ho nevšimnul, bol opovrhnutý. A vtedy nastal takzvaný veľký priemysel. Chceli ho zadusiť. V Anglicku zákon zabránil upotrebiť stroje. Vynálezcov utlačili a veľký priemysel predsa zvíťazil a ukázal, že robotník nemusí byť utlačeným otrokom, lež stať sa má slobodným a neodvislým občanom.

Nezabudnime, že túto premenu veľký priemysel učinil. Pokiaľ len malý priemysel bol, robotníka považovali za jednoduchého otroka, ktorý deň a noc hluší skoro za darmo. Veľkajší pomocník ale za deň vyrobí viac, ako voľakedy za týždeň. Od kedy máme veľký priemysel, odtedy každý robotník (priemyselnícky) je slobodný. Podobné pomery sú aj v poľnom hospodárstve. Tu márne hľadáš slobodného robotníka. Ale už aj tu sa stane zmena; preto hovoríme, že nevyzerá to tak zle s tými hospodárskymi robotníkmi, ako to socialdemokrati a národnári evchavia vykladajú. Na veľkých panstvách už aj teraz je lepšie robotníkom, ako u malých hospodárov. A čím rozumnejšie obrába sa veľké hospodárstvo, tým spokojnejšie žijú na ňom robotníci. V čistých príbytkoch bývajú, len objednanú prácu konajú, a žijú si tak, ako hocktorý malý hospodár. Na takýchto zriadených panstvách stá a stá robotníckych rodín žije spokojne pri stálom zamestnaní. Robotníci radšej idú sem, ako do Ameriky, lebo ich aj doma čaká práca, poriadok a dobrobyt. Prečo by nemohlo byť každé veľké panstvo takéto? Prečo sú úrodnej zeme, a rozsiahle hospodárstva, na ktorých ledva žije dakoľko čelade? Aj naši veľkostatkári tak musia hospodáriť, ako v Amerike. Na základe dobrého plánu. Mnoho dorábať. Robotníkom veľkú mzdu dať. Jestli taktó nebudú robiť naši zeme-páni, tak ľud vyvandroje a jeho miesto zaujme dovandrovaná háved židovská.

Že k takémuto hospodáreniu treba sú peniaze, to je sväté. Ale veď ich veľkostatkár ľahko dostane. To čo on vloží do hospodárstva, donesie mu mnohonásobné úroky. Že nedostane robotníkov? Čoby nie! Keď dobre zaplatí, vždy bude mať robotníkov. Veď keď ľud až do Ameriky ide za neistým výrobkom, prečo by nešiel do susednej stolice? To by udržalo aj našich Slovákov v krajine. Vždy len nebudú počúvať na socialdemokratov a na jich kamarátov národnárov? Keď budú mať istý výrobok, neobzrú sa na Hodžovcov. Za chlebom prv pôjdu slovenskí robotníci, ako za krdlom bláznov, ktorí aj chudobného sedliaka klamú a zdierajú nesvedomite.

Gazda.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

DOPISY.

Cseszte.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kresťane».

Aby obecnosť celej krajiny našej o tom známost malo, aké následky má jednotajné búrenie «Ludových Novín». to chcem dokázať tým, keď len na krátko opíšem, čo sme my ľudáci v čas posledných volieb prežili. Bár sme my nikomu neublížili, predsa nebolo toho vyhrážania, nadávania a tých hnusných rečí, ktoré sa ani opakovať nedajú a ktoré by národnári na nás neboli povykrikovali. Nedali pokoja nikomu. Nenie dost, že našich etihodných pánov farárov verejne zneuctili, lež ešte aj z toho slova Božieho, ktorým nás náš pán farár v čas pôstny k pokániu napomínal, posmech robili po uliciach. Je to ozaj k zaplakaniu nad takými katolikami. Sú to smutné následky búrenia tých chýrnych «Ludových Novín».

Toto ale nenie ešte dost. Napíšem v krátkosti, ako sa držali u nás národnári, keď sme išli k volbe. Ako sa naši ľudáci viezli ku volbe, bár sme nás sprevádzali aj žandári, národnári hádzali do nás kamením a to nielen u nás doma, lež v každej obci, kade sme sa viezli. Troch voličov ranili kamením, vytĺkali nám okná, pokradli zástavy kandidáta kresťanskej ľudovej strany a ešte aj teraz sa nám vyhrážajú, že nám oči vytľú. Kto by to aj vedel všetko opísať, čo sa opovažujú robiť národnári! Hľa, tak ďaleko dovedlo náš predtým tichý a pokojný ľud búrenie «Ludových Novín».

Pred voľbou takto písaly «Ludové Noviny»: «Na ľudovú stranu bude hlasovať žid, pán a kňaz, na národnára ale tí statoční Slováci». Že z celého okresu všetci naši duchovní na ľudáka hlasovali, to je pravda. Sláva im za to! Že aj daktorý žid na ľudáka hlasoval, tým sa ani proti ľudu, ani proti krajine neprehrešil. Kto ale hlasoval na národnára? Hrozbami a násilnosťou, nadovšetko ale balamútením «Ludových Novín» zavedení ľudia. Títo opovážia sa ľudákom judášske groše vytýkať! Áno, sľubovali peniaze, ale kde? Ságodiho korteš ponúkal ľudákom, čo mali Dömötörovu zástavu vytýčenú, po 200 korunách, keď ju zhodia a prijmu zástavu Ságodiho. No ale naši statoční ľudáci nezapredali sa ani za 200, ani za 5 korún, ako to falošne vytrubujú «Ludové Noviny». Prečo ale Ságodimu nezavádzajú Ivánkove zástavy? Ja, keď socialdemokrati a národnári sú jedno a to isté. Oni chceli pokaziť Dömötöra, čo sa im aj podarilo, ale so statočnosťou nie!

Musím ale ešte aj jeden zázrak pripomenúť. Počujte, drahí rodáci, akú zázračnú vec nám pán Ivánka v jeho programmnej reči vyprával! S tým sa pochválil pán Ivánka v jeho programmnej reči: že keď sa on na svet narodil, jeho matka ho po slovensky pozdravila. Zaiste mu povedala: dobrý deň Milanko. On ale keď už ako nemlúvniatko po slovensky rozumel, poďakoval sa jej hneď a to v tej nešej slovenčinke. No, či to nenie zázrak? Milan Ivánka pamätá sa na to, ako ho jeho matka po slovensky pozdravila, keď sa narodil na svet. Je to pamät! Rečnil nám pán Ivánka aj o lastovičkách a to tiež povedal, že Slovákovi netreba, aby sa učil štátnu reč. Pravda, pán Ivánka si myslí, že Slovák má na veky byť sprosták a hlupák, aby ho všeliakí národnári vodcovia tým ľahšie mohli pobalamútiť a držať za blázna. My ale ako verní synovia cirkve a vlasti nemôžeme byť národnári a každý, kto si ctí svoje náboženstvo, volá s nami jednohlasne: nech žije naša kresťanská ľudová strana!

Verný ľudák.

Batizfalva

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Temer zo všetkých strán čítame v našom milom «Kresťane» mnoho zaujímavých dopisov, iba tu od nás z horného Spiša dosiaľ sme sa ničoho dočítať nemohli, preto chytil som pero do ruky, aby som niečo aj z našej obce Batizfalva uverejnil.

Dňa 7. apríla tohoto roku odbývala sa u nás veľmi krásna a vznešená slávnosť v chráme Pána, a síce utvorenie spolku sv. Ruženca, posvätenie zástavy sv. Ruženca, posvätenie obrazu bl. Panny Marie, ako aj posvätenie jaskyne a sochy Panny Marie lourdskej a Bernadettí. — Sama slávnosť odbývala sa nasledujúcim poriadkom:

Už deň pred slávnosťou dňa 6. apríla pripravoval veriaciach velebný pán Lavrinec Pirkl, páter rádu sv. Dominika skrze sv. svedku ku vstúpeniu do spolku sv. Ruženca; ráno o ôsmej hodine boli dve tiché sv. omše a udelovanie sv. prijímania. O trištvrte na 10. bola pri mnohom počte veriaciach veľmi krásna, poučná a zaujímavá ružencová kázeň, ktorú držal velebný pán Lavrinec Pirkl, páter rádu sv. Dominika. Po kázni nasledovala posviacka, ktorú odbavoval prevelebný pán dekan okresu velického (Felka) a titulárny kanonik Ján Brezňak, pritom bola poznove veľmi utešená kázeň, ktorá asi trištvrte hodiny trvala.

Zástavu sv. Ruženca obetoval horlivý cirkevník Ján Piszar, ku posviacke za krstnú matku zástavy zvolená bola veľkomožná slečna Maria Schürger. — Jaskyňu a sochu lourdskej Panny Marie nadobudli sebe veriaci cestou verejných milodarov.

Konečne bola pri veľkej assistencii veľká sv. omša s utešeným k tomu cieľu prichystaným chorálnym spevom nábožných veriaciach.

Pripomenúť sluší, že to všetko máme ďakovať našemu horlivému, usilovnému a k dobrému povzbudzujúcemu velebnému pánu miestnemu farárovi Edmundovi Schürger, nech nám ho len všemohúci Hospodin na mnohé roky pri dobrom zdraví udržuje. Sláva mu vo tri vrchy! S Bohom.

Ján Liptay.

Vyzvanie!

Uhorsko slávi v tomto roku 700-ročné jubiléum sv. Alžbety, vznešenej dcéry kráľovskej z domu Árpádov.

Mohutný pohyb, na jehožto čelo postaviť sa ráčil Jeho cisárske a kráľovsko-apoštolské Veličenstvo, zdvíha sa po celej krajine z mesta Prešporku, akožto rodiska Svätej. Len jeden hlas ozýva sa všestranne! Nech on prerazí každé srdce a nech povzbudí a oduševní všetkých k uplatneniu viery k prevedeniu diela cieľom oslavy svätej Alžbety.

Z radov Svätých, ktorá aj utieka sa vrelej k našemu srdcu a ktorá má viacej nárokov na našu lásku? Keď ju považujeme vo všetkých stupňoch svätého jej života ako dcéru, manželku, matku, ako kňažnu zeme, vo všetkých stavoch skveje sa ako nasledovania hodný obraz ženských čností? Vo vykonávaní skutkov kresťanskej lásky k blížnemu ale zjavuje sa nám najskvelej.

Ona, jejžto pripadly všemožné statky pozemskej, najvyššie šťastie a najväčšiu blaženosť nalezala v udeľovaní almužny a v podporovaní nešťastných, i keď z lásky ku chudobným stala sa sama chudobnou, udeľovala láskave i z toho chatrného, čo jej pozostalo.

Spomnime si na ňu, ako na pomocnicu utrápených v tomto roku jubilárnom, rozpamätajme sa na nábožného jej ducha, na jej odovzdanie sa do vôle Božej, myslime na ňu pred oltárom Pána, keď účasť berieme na tejto cirkvnej pobožnosti (bo jeho Svätosť Pápež ku väčšiemu osláveniu Svätej prisľúbil zvláštne milosti), spomeňme si na ňu ale aj tým, keď jej vznešený príklad nasledujeme a našimi obetami prispejeme ku dobročinnému dielu, ktoré založené má byť akožto v jej rodisku, v meste Prešporku. V mene svätej Alžbety prosíme o milodary a pýtame nielen dary bohatých, nie, milý nám je aj ten majmenší darček chudobného

podľa slov sv. evanjelia: «Dajte a bude vám dané».

Nadovšetko ku Vám, čo meno tejto Svätej nosíte, ku všetkým Alžbetám obraciame sa našou úpenlivou prosbou: aby ste sa ku cti tohoto mena, ktoré nosila aj nebohá matka našej krajiny, preblahej pamiatky kráľovna Alžbeta, zvlášte zaujímaly za túto slávnosť a úctu tejto Svätej dľa svojich síl, každá v kruhu svojom rozširovaly, aby takto na prímluvu svätej Alžbety, požehnaná a milosťou Božských účastnou sa stala drahá vlasť naša, nadovšetko ale pohlavie ženské celého Uhorska.

Arcikňažna Izabella.

Kard. Klaudius Vaszary,
knieža-primas.

★

Krajinský výbor jubilárnych slávností svätej Alžbety z domu Árpádov uverejňuje prítomné vyzvanie, ktoré cieľom rozširovania úcty svätej Alžbety a podpory dobročinného diela, aké založiť sa má v jej rodisku v Prešporku s tým poznamenaním podávame, že príležitostné milodary prijíma výš spomenutý «Krajinský výbor» Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28. (Krajinská Jednota kat. spolkov.)

K našemu vyobrazeniu.

Ak vznešené sú ustanovizne a obrady katolíckej cirkve! Hľa, na pamiatku toho, že v zelený štvrtok Pán Ježiš umyl nohy svojim učedníkom, arcibiskupi a biskupi, keď v ten deň hrubú sv. omšu odbavili, 12. chudobným umývajú, ba ešte i pobozkajú nohy. To isté činla i katolícki mocnári, medzi tymite aj jeho veličenstvo slávne panujúci a korunovaný náš kráľ. Toto nám predstavuje vyobrazenie terajšieho čísla. Vo veľkej sieni vidíme tu arcikňažatá a najvyšších hodnostárov, na zvýšenom mieste ale sedia 12. chudobní a pred jedným klačí jeho veličenstvo kráľ a umýva mu nohy. Hľa, kráľ klačí pred chudobným! Kráľ, ktorý kraľuje nad mllionami Iudu, pán nad životom a smrťou uponižuje sa k nohám chudobného a umýva ich. Ak volké to uponiženie, ak vznešená to láska a šľachetnosť! A všetko toto učil Pán Ježiš hodnostárov a veľmožov sveta, aby miesto pýchy poniženosťou, miesto zatvrdilosti milosrdenstvom chovali sa ku chudobným, bo sme všetci dietky jedného Otca v nebesiach a bratia v Kristu Pánu. Keď teda arcibiskupi, biskupi a mocní kráľovia sveta vedia sa uponižiť pred chudobnými, my by sme mohli opovrhnuť blížneho svojho preto, že je menší, chatrnejší, chudobnejší než my?

Spisy redakcii zaslané.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Krajinská púť do Lourdesu.

Pri duchovnom vedení velebného p. farára Franca Fehér (Ebed, p. p. Párkány-Nána) dľa výhladov s osobitným vlakom pohne sa púť dňa 20. júna do Lourdesu cez Viedeň, Innsbruck, Einsiedeln, Zürich, Genf, Lyon. Podrobné programy už vyšly a sú k dostaniu u výš spomenutého pána farára, alebo v kancelárii u sp. cestovného podniku, Budapest, IV., Eskü-ut č. 3., kde vysvetlenie možno dostať dotyčno bársakého cestovania.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. Dopisovateľ. P. Uverejníme vďačne. Odporúčame pritom pána suseda ďalšej láskavej pozornosti.

Dopisovateľ. Nagyszombat. Odpíšte nám prosíme kto je to ten P. Neményi, S. J., ktorý v 23. čísle «Ludových Novín» takto píše: «Nenie ohrozená viera v Boha, veď Boh je všemohúci a nepotrebuje ku svojej ochrane žiadnych šľachetných lokajov, ani hazafických premrštencov, ale ohrozený je chudobný chlebiček kňazov ľudových, pravých anjelov strážnych ľudu nášho a bojovníkov za vieru a reč materinskú». S tým P. a S. J. to zaiste tak bude, ako s tým biskupským požehnaním.

Lúčanom. Píšete v socialdemokratickom «Týždeníku» takto: «Kresťan» písava, že ľud slovenský búria

proti cirkvi «buntoši národnáriksi». Mrzká lož!» Nuž ctihodní Lúčania: že buntoši národnáriksi slovenský ľud proti katolíckej cirkvi nebúria, to je mrzká lož!

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 11. júna.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 19'60—20'90, peštianska K 19'40—20'50, stolno-belehradská Kor. 19'40—20'30, banátska K 19'10—20'10. — *Raž*: K 15'75—16'20. — *Jačmeň*: na krm K 13'85—14'40. — *Ovos*: prvotriedny 16'05—16'60, druhotriedny 15'95—16'30. — *Kukurica*: K 12'00—12'20. *Repica*: K ————. — *Proso*: K 10'00—10'50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	32'40	31'40	30'40	28'40	27'40	26'40	25'40
			č.	7	7½	8	
			K	24'40	22'40	16'40	

Drobné otruby: K 13'00, hrubé K 13'00.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 92'00 do 120'00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'00—4'40, žlté K 4'60—5'00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 17'00—18'00, tarkavá K 17'00—18'00. — *Hrach* lúpaný: K 24'00 do 42'—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74'00—82'00. — *Koňopné semä*: K 25'75—27'00. — *Lanové semä*: prima K ————. — *Rasca* (kmín): 87'00—89'—. — *Mak*: K 86'00—88'—. — *Ladník*: K ————. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 75'00 do 75'50, kockový K 77'00—77'50, žltý K 75'00—75'50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 40'00, fiumánsky White-Star (***) K 33'00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 26'50—27'00, bosenský K 46'50 do 47'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 30'00—30'50, srbské (100 kusové) K 29'00—30'00.

Sviňská masť: budapeštianska K 152'00—153'00.

Slanina: vidiecka K 000'00—000'00, mestská 4 kusová K 128'00—129'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 154'50 do 155'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 44'00—45'00.

Vajcia: prima uhorské K 64—66, podlejšie K 61 do 63 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'40—2'50, k vareniu K 1'50—1'70, syr 20—25 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 8—12; kurence k smaženiu K 1'60—1'80, kurence k pečeniu K 2'10—2'40, sliepky na polievku K 3.40—4'20 za jeden pár.

Povodné
„Železničiarске-Roskopf“
Len s tou ochrannou
povodné to znamkou
zl. 3.50
zl. 4.—

Moje povodné „Železničiarске-Roskopf“ anker-remont. hodinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci v rubintoch, email prachopevne zatvorený plátek šislic, povodnú nikelizáciu k otvoreniu šarnírovečkom, patent stroj k natiiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, k rozčítavaniu je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas regulator a držia sa časa v bár akom povetří na minutu. C. k. štátnym železnicám doposlano už vyše 10.000 kusov k najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. — So sekundovými ručkami kus za 8 kor. — Písebná záruka na tri roky. — Rozposielanie s poštovou dobierekou za nezodpovedné vrátia sa penaze.

MAX BÖHNEL

Súdohňý prisahaný šacovník a odborný znalec.

Wien, IV., Margarethenstrasse 27.

Ziadajte si cenník s 2000 obrázkami franko a zdarma.

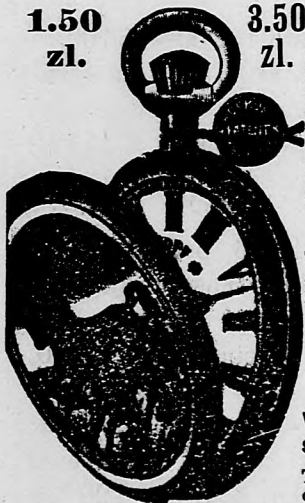
Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdelnjeme vám ze sme s doposlánými hodinkami veľmi spokojní, chodia výborne. S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štát. železnic, Triest.
(Varujle sa padelania.)

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za :

1.50
zl.

3.50
zl.

Nikkel Roskopf hodinky	... 1.50
Goldin Roskopf	... 2.—
Strieborné Roskopf hodinky	... 3.—
S dvojou pokryvkou	... 5.—
S 3. striebornou pokryvkou	... 5.—
hodinky	... 5.—
Tenké ocelové hodinky	... 3.—
Americké zlatodubl. hodinky	... 5.50
Povodné Roskopf patent hod.	... 3.50
Povodné „Omega“	... 9.50
Strieborná panciel retiazka	... 1.—
14 karat. zlaté hodinky	... 8.50
14 karat. zlatá retiazka	... 10.—
14 karat. zlatý prstienok	... 2.—
Pendlové hodiny	... 2.80
So zvukom vážových zvonov	... 4.50
S muzikou	... 6.—
Kukučkové hodiny	... 2.50
Kuchynské hodiny	... 1.20
Budič hodiny	... 1.20
Budič v noci so svetlom	... 1.50
S dvojím zvonom	... 1.75
Najnovšie budič hodiny so zvukom vážové, ho zvana s býúcim strojom.	... 2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
penaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierekou.

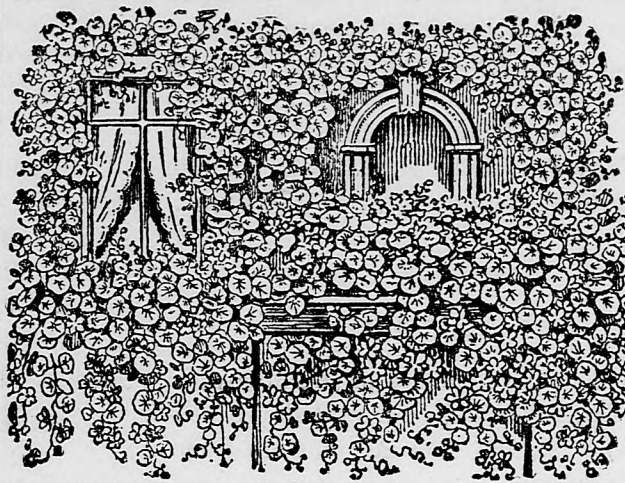
Mikša Böhnel

hodinár

Viedeň, IV., Margarethen
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Japonska kvetná ozdoba „Mlunná miešanina“

Kto si okná, zahradné
bydlo, prázdne steny oz-
dobíť chce čerstvým zele-
ným kvetím nech si dá
doniesť semeno

«Mlunnéj miešaniny»
japonskej kvetnej ozdoby
Josefa Schäfer

Ku každej zasielke pri-
pojujeme upravu upo-
trebenia. Semeno zejde
za štyri dni a v krátkom
case celá holá stena po-
kryta je rozmanitej barvy
skvostným kvetím. Se-
meno zejde aj v črepoch
v izbe. Pri poprednom
doposlani peňazi zasie-
lame jeden bálík za zl.
1.10, päť balíka 4.50, desať bálíkov za zl. 8.50. Pri poštovej dobiereki platí sa o
12 1/2 kr. viacej.

Josef Schäfer Praha, Tischlergasse 33.

cis. kral, líferant arcikniežata franca Ferdinanda Este.

*Posrite moje tlsté lica, lica...
a som malý chlapec predsa,
to len - ktorá duša by sa nasedala:
„Kathreinerova Kneipp-sladová
káva“ živinila!*

Opravdová je
len v originálnych
balíkoch s menom
Kathreiner.

Tá silná bôbková
káva nemá sa piť
bez nemiešania!
**Kathreinerova Kneipp
sladová káva**
sa jedine dokázala
za najlepší dôdavok,
ktorý ľahko
stravuje,
posilňuje a
zdravou
činí krv.

Deti
sa majú len na
Kathreinerovú
navykať.